

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCCII. ad annum CCCCXXX.

Parisiis, 1644

Epistola Familiaris Qvinque Episcoporvm Ad Svpradictvm Papam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14918

ANNO
CHRISTI
416.

ginensem ecclesiam, & Carthaginensis prouinciæ coepiscopos nostros, quos ad sedem apostolicam, quam beatus illustras, de hac causa scripsisse comperimus. Et alia manu: Memor nostri in Domini gratia augearis, Domine beatissime, meritoque venerabilis, & in Christo honorande, sanctissime papa.

EPISTOLA FAMILIARIS
QUINQUE EPISCOPORVM
AD SVPRADICTVM PAPAM.

*Domino beatissimo, meritoque honorandissimo fratri Innocentio
papæ, Aurelius, Alypius, Augustinus, Euodius
& Possidius, in Domino salutem.*

DE Conciliis duobus prouinciæ Carthaginensis atque Numidiæ ad tuam sanctitatem a non paruo episcoporum numero subscriptas literas misimus, contra inimicos gratiæ Christi, *qui confidunt in virtute sua, & creatori* Psal. 48. nostro quodammodo dicunt: Tu nos creasti homines, iustos autem ipsi nos fecimus. Qui naturam humanam ideo dicunt liberam, ne quærant liberatorem: ideo saluam, vt indicent superfluum saluatorem. Tantum enim dicunt valentem, vt suis viribus, semel in origine suæ creationis acceptis, possint per liberum arbitrium, nihil vltcrius adiuuante illius gratia qui creauit, domare & extinguere omnes cupiditates, tentationesque superare. *Multi eorum insurgunt aduersum nos, & dicunt animæ* Psal. 3: *nostræ: non est salus illi in Deo eius.* Familia Christi (quæ dicit: *Quando infirmor, tunc fortis sum: & cui dicit Dominus* 1. Cor. 12. *eius: Salus tua ego sum*) Psal. 34. suspenso corde, cum timore & tremore adiutorium Dei, etiam per caritatem tuæ venerationis, expectat. Audiuimus enim esse in vrbe Roma, vbi ille diu vixit, nonnullos qui diuersis causis eius faueant. Quidam scilicet, quia vos talia persuasisse perhibent: plures vero, qui eum talia sentire non credunt: præfertim quia in oriente, vbi degit, gesta ecclesiastica facta esse iactantur, quibus putatur esse purgatus: vbi quidem si episcopi eum catholicum pronuntiarunt, non ob aliud factum esse credendum est, nisi quia dixit se Dei gratiam confiteri, & ita posse hominem suo labore ac vo-

Concil. Tom. 4.

Bbb

luntate iuste viuere, vt ad hoc adiuuari Dei gratia non negaret. His enim auditis verbis, catholici antislites nullam aliam Dei gratiam intelligere potuerunt, nisi quam in libris Dei legere, & populis Dei prædicare consueuerunt, eam vtique, de qua dicit Apostolus: *Non irritam facio gratiam Dei. Nam si per legem iustitia, ergo Christus gratis mortuus est.* Sine dubio gratiam, qua iustificamur ab iniquitate, & qua saluamur ab infirmitate, non qua creati sumus cum propria voluntate. Nam si intellexissent illi episcopi eam illum dicere gratiam, quam etiam cum impiis habemus, cum quibus homines sumus; negare vero eam, qua Christiani & filii Dei sumus: quis catholicorum sacerdotum eum patienter, non dicimus, audiret, sed ante oculos suos ferret? Quapropter non culpandi sunt iudices, qui ecclesiastica consuetudine gratiæ nomen audierunt, nescientes quid huiusmodi homines vel in suæ doctrinæ libris, vel in suorum solent auribus spargere. Non agitur de vno Pelagio, qui iam fortasse correctus est, quod vtinam ita sit: sed de tam multis, quibus loquaciter contendentibus, & infirmas atque ineruditas animas, velut conuictas, trahentibus, firmas autem & in fide stabiles, ipsâ contentione fatigantibus, vsquequaque iam plena sunt omnia. Aut ergo a tua veneratione accersendus est Romam, & diligenter interrogandus, quam dicat gratiam, qua fateatur, si tamen iam fateatur, ad non peccandum, iusteque viuendum, homines adiuuari: aut hoc ipsum cum eo per literas agendum. Et cum inuentus fuerit hanc dicere, quam docet ecclesiastica & apostolica veritas, tunc sine vlllo scrupulo ecclesiæ, & sine latibulo ambiguitatis vllius absoluendus est, tunc est reuera de eius purgatione gaudendum. Siue enim dixerit, gratiam esse liberum arbitrium, siue gratiam esse remissionem peccatorum, siue gratiam esse legis præceptum, nihil eorum dicit, quod per subministrationem Spiritus sancti pertinet ad concupiscentiam tentationesque vincendas, quem ditissime effudit super nos, *qui ascendit in cælum, & captiuauit captiuitatem, deditque dona hominibus.* Hinc enim oramus, vt peccatorum tentationem superare possimus, *vt spiritus Dei,* vnde pignus accepimus, *adiuuet infirmitatem nostram.* Qui autem orat

Gal. 2.

Ephes. 4.

Rom. 8.

Anno
CXXXIIII
49.

ANNO
CHRISTI
410.

& dicit: *Ne nos inferas in tentationem*: non utique id orat, ut *Math. 6.*
homo sit, quod est natura; neque orat id, ut habeat libe-
rum arbitrium, quod iam accepit, cum crearetur ipsa
natura: neque orat remissionem peccatorum, quia hoc
superius dicitur: *Dimitte nobis debita nostra*: neque orat, ut *Ibidem.*
accipiat mandatum, sed plane orat, ut faciat mandatum.
Si enim in tentationem inductus fuerit, hoc est, in tenta-
tione defecerit, facit utique peccatum, quod est contra
mandatum. Orat igitur, ut non peccet, hoc est, ut ne quid
faciat mali: quod pro Corinthiis orat Apostolus, dicens:
Oramus autem ad Dominum, ne quid faciatis mali. Vnde satis *2. Cor. 13.*
apparet, quod ad non peccandum, id est, ad non malefa-
ciendum, quamuis esse non dubitetur liberum arbitrium
voluntatis, tamen eius potestas non sufficiat, nisi adiuue-
tur infirmitas. Ipsa igitur oratio, clarissima est gratiae testi-
ficatio. Hanc ille confiteatur, & eum gaudebimus siue
rectum, siue correctum. Distinguenda est lex, & gratia. Lex
iubere nouit, gratia iuuare. Nec lex iuberet, nisi esset vo-
luntas; nec gratia iuaret, si satis esset voluntas. Iubetur,
ut habeamus intellectum, vbi dicitur: *Nolite esse sicut equus* *Psal. 31.*
& *mulus, quibus non est intellectus*: & tamen oramus, ut ha-
beamus intellectum, vbi dicitur: *Da mihi intellectum, ut* *Psal. 118.*
discam mandata tua. Iubetur ut habeamus sapientiam, vbi
dicitur: *Stulti aliquando sapite*: & tamen oratur, ut sapien- *Psal. 93.*
tiam habeamus, vbi dicitur: *Si quis autem vestrum indiget sa-* *Iacob. 1.*
pientia, postulet a Deo, qui dat omnibus affluenter, & non impro-
perat, & dabitur ei. Iubetur ut habeamus continentiam, vbi
dicitur: *Hic aliquid deest eiusmodi: Sint lumbi vestri prae-* *Luc. 12.*
cincti: & tamen oramus eam dari nobis vbi dicitur: *Cum* *Sapient. 8.*
scirem quia nemo potest esse continens, nisi Deus det, & hoc ipsum
erat sapientiae, scire cuius esset hoc donum; adii Dominum, & de-
precatum sum illum. Postremo, ne nimium longum sit cun-
cta percurrere, iubetur ut non faciamus malum, vbi di-
citur: *Declina a malo*, & tamen oratur ut non faciamus *Psal. 33.*
malum, vbi dicitur: *Oramus autem ad Dominum, ne quid fa-* *2. Cor. 13.*
ciatis mali. Iubemur ut faciamus bonum, vbi dicitur: *De-* *Psal. 33.*
clina a malo, & fac bonum, & tamen oratur ut faciamus bo-
num, vbi dicitur: *Non cessamus, pro vobis orantes & postulan-* *Coloss. 1.*
tes, atque inter cetera quae illis orat, dicit: *Vt ambuletis di-* *1. Thess. 2.*
gne Deo in omne placitum, in omni opere & sermone bono. Sicut

Concil. Tom. 4.

Bbb ij

ergo agnoscimus voluntatem, cum hæc præcipiuntur: sic & ipse agnoscat gratiam, cum petuntur.

Misimus reuerentiæ tuæ librum, quem dederunt quidam religiosi & honesti adolescentes, serui Dei, quorum etiam nomina non tacemus, nam Thimasius & Iacobus vocantur. Qui, sicut audiuius, & etiam nosse dignaris, ipsius Pelagii exhortatione, spem, quam habebant in sæculo, reliquerunt, & nunc continentes Deo seruiunt. Qui cum errore eodem tandem aliquando per qualemcumque operam nostram, Domino inspirante, caruissent, protulerunt eundem librum, Pelagii esse dicentes, & ut ei responderetur, impendio rogauerunt. Factum est: ad eosdem rescripta est ipsa responsio. Agentes gratias, rescripserunt. Vtrumque misimus, cui responsum est, & quod responsum est. Et ne nimium essemus onerosi, signa fecimus his locis, vbi (petimus) inspicere non graueris, quemadmodum sibi obiecta quæstione, quod gratiam Dei negaret, ita respondit, ut eam esse non diceret nisi naturam, in qua nos condidit Deus. Si autem hunc esse suum librum negat, aut eadem in libro loca, non contendimus. Anathematizet illa, & eam confiteatur apertissime gratiam, quam doctrina Christiana demonstrat & prædicat esse propriam Christianorum, quæ non est natura, sed qua saluatur natura, non auribus doctrina sonante, vel aliquo adiumento visibili, sicut plantatur quodammodo & irrigatur extrinsecus, sed subministracione spiritus & occulta misericordia, sicut ille facit *qui dat incrementum Deus*. Etsi enim quadam non improbanda ratione, dicitur gratia Dei, qua creati sumus, ut non nihil essemus: nec ita essemus aliquid, ut cadauer quod non viuit, aut arbor quæ non sentit, aut pecus quod non intelligit, sed homines qui & essemus, & viueremus, & sentiremus, & intelligeremus, & de hoc tanto beneficio creatori nostro gratias agere valeamus: vnde merito & gratia ista dici potest, quia non præcedentium aliquorum operum meritis, sed gratuita bonitate Dei donata est: alia est tamen, qua prædestinati vocamur, iustificamur, glorificamur, ut dicere possimus: *Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui Filio suo proprio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum*. De hac gratia quæstio vertebatur,

1. Cor. 3.

Rom. 8.

ANNO
CHRISTI
416.

quando ab his, quos Pelagius grauiter offendebat atque turbabat, dicebatur ei, quod eam suis disputationibus oppugnaret, quibus assereret, non solum ad facienda, verum etiam ad perficienda mandata diuina, per liberum arbitrium sibi humanam sufficere naturam. Hanc apostolica doctrina gratiam isto nomine appellat, qua saluamur & iustificamur ex fide Christi. De hac scriptum est: *Non irritam facio gratiam Dei. Nam si per legem iustitia, er- Galat. 2.*
go Christus gratis mortuus est. De hac scriptum est: *Euacua- Galat. 5.*
ti estis a Christo. Qui in lege iustificamini, a gratia excidistis. De
 hac scriptum est: *Si autem gratia, iam non ex operibus: alio- Rom. 12.*
quin gratia iam non est gratia. De hac scriptum est: *Ei autem Rom. 4.*
qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secun-
dum debitum. Ei autem qui non operatur, credenti autem in eum,
qui iustificat impium, deputatur fides eius ad iustitiam. Et multa
 alia, quæ melius potes ipse meminisse, & intelligere pru-
 dentius, & illustrius prædicare. Illam vero gratiam, qua
 creati sumus homines, etiamsi ita appellandam non im-
 merito intelligimus, mirum est tamen, si ita appellatam
 in vllis legitimis, propheticis, euangelicis, apostolicisque
 literis legimus. Cum itaque de hac gratia, Christianis fi-
 delibus catholicisque notissima, illi obiiceretur quæstio,
 vt eam oppugnare defineret: quid est, quod cum hoc sibi
 in libro suo, velut ab aduersante persona, idem ipse obie-
 cisset, vt se respondendo purgaret; nihil aliud respon-
 dit, nisi naturam creati hominis referre gratiam creato-
 ris, atque se ita dicere, sine peccato implere posse iusti-
 tiam, per liberum arbitrium cum adiutorio diuinæ gra-
 tiæ, quod Deus hoc dederit homini, ipsa possibilitate na-
 turæ? Cui merito respondetur: *Ergo euacuatum est scanda- Galat. 5.*
lum crucis: Ergo Christus gratis mortuus est. Non enim, si non *Rom. 4.*
 moreretur propter delicta nostra, & resurgeret propter
 iustificationem nostram, nec *ascendens in altum, capti- Psal. 67.*
uans captiuitatem, daret dona hominibus, ista naturæ pos-
 sibilitas, quam defendit, non esset in hominibus. An
 forte Dei mandatum deerat, & ideo Christus mortuus
 est? Imo etiam & hoc erat sanctum, & iustum, & bo-
 num. Iam dictum fuerat: *Non concupisces: iam dictum Exod. 20.*
 fuerat: *Diliges proximum tuum tamquam teipsum.* In quo *Matth. 5.*
 sermone apostolus omnem legem dicit impleri: & quo-

niam nisi diligit Deū, nemo diligit seipsum, ideo Dominus in his duobus præceptis totam legem dixit prophetasque pendere. Quæ duo præcepta iam erant hominibus diuinitus data. An æternum præmium iustitiæ promissum nondum erat? Hoc ipse non dicit, qui in suis literis posuit, etiam in veteri Testamento regnum cælorum esse promissum. Si ergo ad faciendam perficiendamque iustitiam, iam erat naturæ possibilitas per liberum arbitrium, iam erat legis Dei sanctum, & iustum, bonumque mandatum, iam erat promissum præmium sempiternum: Ergo *Christus gratis mortuus est*: ergo neque per legem iustitia, neque per naturæ possibilitatē, sed ex fide ac dono Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, vnum mediatorem Dei & hominum. Qui nisi in plenitudine temporis mortuus esset propter delicta nostra, & resurrexisset propter iustificationem nostram, profecto & antiquorum fides euacuaretur, & nostra. Fide vero euacuata, quæ homini iustitia remaneat: *cum iustus ex fide uiuat?* Ex quo enim per vnum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccauerunt: procul dubio a corpore mortis huius, ubi lex alia repugnat legi mentis, neminem liberavit aut liberat suæ possibilitas naturæ: quæ perdita, redemptore indiget; faucia, Salvatore: sed gratia Dei per fidem vnius mediatoris Dei & hominum, hominis Iesu Christi, qui & Deus cum esset, hominem fecit, & manens Deus, homo factus, refecit ipse quod fecit. Puto autem, quod eum lateat, fidem Christi (quæ postea in reuelationem venit) in occulto fuisse temporibus patrum nostrorum, per quam tamen etiam ipsi Dei gratia liberati sunt, quicumque omnibus generis humani temporibus liberari potuerunt occulto iudicio Dei, non tamen vituperabili. Vnde dicit Apostolus: *Habentes autem eundem spiritum fidei*, utique eundem quem & illi, secundum quod scriptum est: *Credidi, propter quod locutus sum*: & nos credimus, propter quod loquimur. Inde est, quod ait ipse mediator: *Abraham concupiuit videre diem meum: vidit, & gauisus est*. Inde Melchisedec prolato sacramento mensæ dominicæ, nouit æternum eius sacerdotium figurare. Iam vero data in literis lege quam dicit Apostolus subintraße, vt abunda-

Gal. 2.

Heb. 10.
Rom. 5.

Rom. 7.

2. Cor. 4.

Psal. 115.

Ioan. 8.

Gen. 14.

ANNO
CHRISTI
416.

ret delictum, & de qua dicit: *Si ergo ex lege hereditas, iam Gal. 3.*
non ex promissione: Abrahæ autem per repromissionem donauit
Deus. Quid igitur lex? Transgressionis gratia posita est, donec ve-
niret semen cui promissum est, dispositum per angelos in manu me-
diatoris. Mediator autem unius non est, Deus autem unus est. Lex
ergo aduersus promissa Dei? Absit. Si enim data esset lex, quæ
posset viuificare, omnino ex lege esset iustitia. Sed conclusit scriptu-
ra, omnia sub peccato, vt promissio ex fide Iesu Christi daretur
credentibus. Nonne satis ostenditur hoc actum esse per le-
gem, vt peccatum agnosceretur, & præuaricatione auge-
retur? Vbi enim lex non est, nec præuaricatio. Et sic aduersus Rom. 4.
victoriam peccati, ad diuinam gratiam (quæ in promif-
sionibus est) confugeretur: atque ita lex non esset aduer-
sus promissa Dei, quia ideo per illam fit cognitio peccati,
& ex præuaricatione legis abundantia peccati, vt ad li-
berationem quærantur promissiones Dei, quod est gratia
Dei, & incipiat esse in homine iustitia, non sua, sed Dei,
hoc est, data dono Dei. Quam etiam nunc quidam (sicut
tunc de Iudæis dictum est) ignorant Dei iustitiam, & Rom. 10.
suam volentes constituere, iustitiæ Dei non sunt subiecti. Per le-
gem quippe & illi iustificari se arbitrantur, sufficiente sibi
ad eam custodiendam libero arbitrio, hoc est, iustitia
sua, prolata ex natura humana, non donata ex gratia di-
uina, propter quod iustitia Dei dicitur. Vnde item scri-
ptum est: Per legem enim cognitio peccati. Nunc autem sine le-
ge iustitia Dei manifestata est, testificata per legem & per prophe-
tas. Cum dicit: Manifestata est: ostendit quia & tunc e-
rat: sed tamquam illa pluuia quam Gedeon impetrauit; Iud. 6.
tunc velut in vellere occulta, nunc autem velut in area
manifesta. Cum ergo lex sine gratia, non mors peccati
potuisset esse, sed virtus: sic enim dictum est: Aculeus 1. Cor. 15.
mortis peccatum, virtus autem peccati lex: sicut confugiunt
multi a facie regnantis peccati ad gratiam, velut in aream,
nunc patentem: ita pauci ad eam confugiebant, velut in
vellere tunc latentem. Hæc vero temporum distributio
refertur ad altitudinem diuitiarum sapientiæ & scientiæ
Dei, de qua dictum est: Quam inscrutabilia sunt iudicia e-
ius, & inuestigabiles viæ eius? Quapropter si & ante tem-
pus legis, & tempore ipso legis, iustos patres ex fide vi-
uentes, non possibilitas naturæ infirmæ & indignæ ac vi-

tiaræ, & sub peccato venundatæ, sed Dei gratia per fidem iustificabat, & nunc eadem, in apertum iam veniens, reuelata iustificat, anathematizet ergo Pelagius scripta sua, vbi contra eam, etsi non per contumaciam, tamen per ignorantiam disputat, possibilitatem defendendo naturæ, ad vincenda peccata, & implenda mandata. Aut si ea sua esse negat, aut scriptis suis ab inimicis suis dicit immissa; quæ sua esse negat, anathematizet ea tamen, & damnet paterna exhortatione & auctoritate sanctimoniarum tuarum. Si ergo vult, onerosum sibi & perniciosum discat, ecclesiarum scandalum inferre, quod scandalum auditores, & in peruersum dilectores eius, usquequaque spargere non quiescunt. Si enim cognouerint eundem librum (quem illius vel putant esse, vel norunt) episcoporum catholicorum auctoritate, & maxime sanctitatis tuæ, quam apud eum esse maioris ponderis minime dubitamus, ab eodem ipso esse anathematizatum atque damnatum; non eos ulterius æstimamus aufuros, loquendo contra gratiam Dei, quæ reuelata est per passionem & resurrectionem Christi, pectora fidelia & simpliciter Christiana turbare: sed potius, adiuuante misericordia Dei, concertantibus nobiscum caritate ac pietate flagrantibus orationibus tuis, (non solum vt in æternum beati, verum etiam & iusti & sancti sint) non in sua virtute, sed in eadem gratia confisuros. Vnde & ad ipsum scriptam ab vno nostrum epistolam, ad quem, per quemdam orientalem diaconum, ciuem autem Hipponensem, tamquam purgationis suæ quædam scripta transmisit, tuæ beatitudini potius credidimus dirigendam, melius iudicantes, & petentes, vt eam mittere ei ipse digneris. Sic enim eam legere potius non dedignabitur, magis in illa eum qui misit, quam qui scripsit, attendens. Illud vero, quod dicunt, posse hominem esse sine peccato, & mandata Dei facile custodire, si velit, quamuis cum hoc per adiutorium gratiæ, quæ tamen per incarnationem vnigeniti eius reuelata atque donata est, dicitur, tolerabilius dici videatur, tamen quoniam non immerito mouere potest, vbi & quando per eandem gratiam id efficiatur in nobis, vt sine vlllo prorsus peccato simus, (vtrum in hac vita, quando *caro concupiscit aduersus spiritum*, an vero in illa, cum

ANNO
CHRISTI
416.

cum fiet sermo qui scriptus est: *Vbi est mors victoria tua? Vbi est mors aculeus tuus? aculeus enim mortis, peccatum est* diligenter pertractandum est propter alios quosdam, qui senserunt, atque in suis literis memoriæ mandauerunt, etiam in hac vita esse posse hominem sine peccato, non ab initio natiuitatis suæ, sed conuersione a peccatis ad iustitiam, & a via reprobata ad bonam vitam. Sic enim intellexerunt, quod de Zacharia & Elizabeth scriptum est, ambulasse eos in omnibus iustificationibus Domini sine querela. Hoc, quod dictum est, sine querela, sine peccato dictum acceperunt, non quidem negantes, imo etiam (quod aliis locis in literis eorum inuenitur) pie confitentes adiutorium gratiæ Domini nostri, non per naturalem spiritum hominis, sed per principalem Spiritum Dei. Qui parum videntur considerasse ipsum Zachariam fuisse utique sacerdotem. Omnes autem tunc sacerdotes necesse habebant ex lege Dei primitus pro peccatis suis offerre sacrificium, deinde pro populo. Sicut ergo nunc per orationis sacrificium conuincimur non esse sine peccato; quoniam iussi sumus dicere: *Dimitte nobis debita nostra*: ita & tunc per sacrificia victimarum animalium, conuincebantur sacerdotes sine peccato non esse, qui pro suis peccatis iuebantur offerre. Quod si res ita se habet, ut per gratiam saluatoris proficiamus quidem in hac vita, deficiente cupiditate, caritate crescente, perficiamur autem in illa vita, cupiditate extincta, caritate completa: profecto illud quod scriptum est: *Qui natus est ex Deo, non peccat*, secundum ipsam caritatem dictum est, quæ sola non peccat. Ad natiuitatem quippe, quæ ex Deo est, augenda & perficienda caritas pertinet: non ea, quæ minuenda est & consumenda, cupiditas: quæ tamen, quamdiu est in membris nostris, lege quadam sua repugnat legi mentis. Sed natus ex Deo, nec obediens desiderii eius, nec exhibens membra sua arma iniquitatis peccato, potest dicere: *Iam non ego operor illud, sed illud quod habitat in me peccatum*. Sed quoquo modo se habeat ista quæstio, quia etsi non inuenitur homo in hac vita sine peccato, id tamen dicitur posse fieri per adiutorium gratiæ & Spiritus Dei: quod ut fiat, conandum atque postcendum est. tolerabiliter in id quisque fallitur: nec

1. Cor. 15.

Luc. 1.

Heb. 7.

Matth. 6.

1. Ioan. 3.

1. Ioan. 3.

Rom. 6.

Rom. 7.

diabolica impietas, sed error humanus est, elaboranda & optanda affirmare, etiam si, quod affirmat, non possit ostendere. Id enim credit fieri posse, quod certe laudabile est velle. Nobis autem sufficit, quod nullus fidelium in ecclesia Dei reperitur in quolibet profectu excellenti atque iustitia, qui audeat dicere sibi non necessariam precatorem orationis dominicæ: *Dimitte nobis debita nostra, & dicat se non habere peccatum, ne seipsum decipiat, & in eorum veritas non sit*, quamuis iam sine querela viuat. Non enim quaecumque etiam tentationis humanæ, sed graue peccatum est, quod in querelam venit. Cetera quæ illi obiecta sunt, sicut gestis defensa peruiderit, ita de his procul dubio tua beatitudo iudicabit. Dabit sane nobis veniam suauitas mitissima cordis tui, quod prolixiorum epistolam fortassis quam velles tuæ misimus sanctitati. Non enim riuulum nostrum tuo largo fonti augendo refundimus, sed in hac non parua tentatione temporis, unde nos liberet cui dicimus: *Ne nos inferas in tentationem*, vtrum etiam noster, licet exiguus, ex eodem, quo etiam tuus abundans, emanet capite fluentorum, hoc a te probari volumus, & tuis rescriptis de communi participatione vnius gratiæ consolari.

N O T Æ.

Acta Concilii.

^a *Concilium Mileuitanum.*] Dum patres huius Concilii Pelagianam hæresin octo Canonibus aduersus eam editis vnanimi consensu condemnassent, synodicam ad Innocentium Romanum pontificem per eundem Iulium legatum, quem Concilium Carthaginense cum literis synodalibus Romam miserat, dederunt. Quinque episcopi hi, Aurelius, Alypius, Augustinus, Euodius, & Possidius, suas priuatas familiares literas addiderunt; quibus illum admonuerunt, ne, quod iactabant Pelagiani, cum iisdem Romæ degentibus communicaret, aut saltem coniueret: idque priuatis, iisdemque familiaribus literis præstiterunt, ne verenda patris reterege viderentur. Quas vero Innocentius reddiderit, quomodo se iisdem expurgarit, omnemque suspicionem e cordibus Africanorum episcoporum sustulerit, patet supra ex epistolis ad Concilium Mileuitanum, & quinque episcopos redditis.

Duo Mileuitana Concilia incuria librariorum in vnum conflata.

^b *Secundum.*] Hoc Concilium a priore Mileuitano distinctum esse, supra dixi in Concilio Mileuitano priore verbo: *Primum.* Quæ ratione contigerit, vt vicio librariorum, seu potius collectorum incuria, duo Mileuitana in vnum sint constituta, ibidem annotauimus.